

به نام خدا

تاریخ یهود

(از آغاز تا تجزیه‌ی امپراطوری سلیمان^(ع))

علی شاهمرادی

نیکان کتاب

بهار ۸۴

شاهمرادی، علی، ۱۳۵۵-

تاریخ یهود (از آغاز تا تجزیه‌ی امپراطوری سلیمان (ع)) / علی شاهمرادی. -

زنجان: نیکان کتاب، ۱۳۸۳.

۱۰، ۲۷۷ ص، نمودار

ISBN 964-8725-19-5 ریال ۲۶۰۰۰

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.

کتابنامه: ص. ۲۴۵ - ۲۵۲.

۱. یهودیان -- تاریخ -- از آغاز تا ۹۹۵ ق.م. الف. عنوان.

۹۳۳/۰۲

DS۱۰۹/۹۱۲/۲۲

۷۲۵۷-۸۴م

کتابخانه ملی ایران

انتشارات نیکان کتاب

تاریخ یهود (از آغاز تا تجزیه‌ی امپراطوری سلیمان (ع))

علی شاهمرادی

امور فنی: نیکان کتاب

طراحی روی جلد: علی شاهمرادی

لینوگرافی: پارسا

چاپ و صحافی: محمد

چاپ اول: بهار ۸۴

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۶۰۰۰ ریال

شابک: ۹۶۴-۸۷۲۵-۱۹-۵

زنجان: خیابان سعدی وسط، کوچه‌ی شهید باقری، ساختمان سپهر

تلفن: ۲۲۳۵۵۴۱ / دورنگار: ۰۲۴۱-۳۲۳۵۵۴۲

حق چاپ محفوظ می‌باشد.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	پیش‌گفتار
۱	مقدمه

فصل اول

ریشه‌ی بنی‌اسرائیل و برخی اصطلاحات مربوط به آن

۱۱	اصل و نژاد بنی‌اسرائیل
۱۳	ابراهیم ^(ع)
۲۱	عبری، عبرانی، عبرانیان
۲۵	اسرائیل
۲۸	اسباط بنی‌اسرائیل

فصل دوم

هجرت

۳۳	تولد بنی‌اسرائیل
۴۱	رسیدن یوسف ^(ع) به مقام وزارت در مصر
۴۹	هیگسرها

۵۲	مهاجرت بنی اسرائیل به مصر
۶۶	تاریخ مهاجرت بنی اسرائیل به مصر
۶۸	اقامت بنی اسرائیل در گوشن
۷۰	وفات یعقوب ^(ع)
۷۵	وفات یوسف ^(ع)
۷۷	اوضاع و احوال بنی اسرائیل بعد از وفات یوسف ^(ع) و اخراج هیگسس ها از مصر
۷۹	بنی اسرائیل در دوره‌ی امپراطوری
۷۹	الف) مصر در دوره‌ی امپراطوری
۸۲	ب) عقاید مصریان در آن ایام
۸۴	پ) تأثیر عقاید مصریان بر بنی اسرائیل در دوره‌ی امپراطوری
۸۶	ت) بنی اسرائیل در عصر حکومت رامسس دوم

فصل سوم

از ولادت موسی^(ع) تا خروج بنی اسرائیل از مصر

۹۱	نسب موسی ^(ع)
۹۳	قتل عام نوزادان بنی اسرائیل
۹۴	تولد موسی ^(ع)
۹۸	هجرت موسی ^(ع) از مصر به مدین
۱۰۳	بعثت موسی ^(ع)
۱۰۳	الف) بعثت موسی ^(ع) در تورات
۱۰۶	ب) بعثت موسی ^(ع) در قرآن

وفات رامسس دوم و رسیدن مرنپتاح به حکومت مصر	۱۱۰
وضعیت مصر و زندگانی بنی اسرائیل در عصر حکومت مرنپتاح	۱۱۱
اجازه‌ی خروج از مصر	۱۱۲
نزول بلایای آسمانی بر مصریان	۱۲۰
الف) ده ضربت	۱۲۳
خروج بنی اسرائیل از مصر	۱۳۱
تاریخ خروج بنی اسرائیل از مصر	۱۳۵
الف) الواح تلّ العمارنه	۱۳۹
ب) کتیبه‌ی سال پنجم حکومت مرنپتاح	۱۴۰

فصل چهارم

بنی اسرائیل بعد از خروج از مصر تا وفات موسی^(ع)

بنی اسرائیل در صحرای سینا	۱۴۵
نزول تورات بر بنی اسرائیل	۱۵۱
گوساله پرستی بنی اسرائیل	۱۵۴
اعدام گوساله پرستان	۱۵۶
احکام تورات	۱۵۸
تابوت عهد	۱۶۵
خیمه‌ی اجتماع	۱۶۷
سرگردانی بنی اسرائیل	۱۶۹
وفات موسی ^(ع)	۱۷۳

فصل پنجم

استقرار بنی اسرائیل در فلسطین

۱۸۱	 فلسطین
۱۸۱	 الف) درباره‌ی نام فلسطین
۱۸۳	 ب) موقعیت جغرافیایی فلسطین
۱۸۳	 پ) قبایل ساکن فلسطین
۱۸۶	 ت) عقاید ساکنان فلسطین
۱۸۹	 نفوذ و تصرف فلسطین و تقسیم آن میان اسباط بنی اسرائیل
۱۹۵	 دوره‌ی قضات
۲۰۲	 تغییر وضع زندگانی و گرایش بنی اسرائیل به یعل پرستی

فصل ششم

از تشکیل سلطنت تا تجزیه‌ی آن

۲۰۹	 سلطنت شائول (طالوت) و بحث درباره‌ی دوره‌ی قضات
۲۱۷	 سلطنت داود ^(۱) (دوره‌ی اقتدار بنی اسرائیل)
۲۲۵	 سلطنت سلیمان ^(۲) (دوره‌ی درخشان و طلایی بنی اسرائیل)
۲۳۵	 سلطنت رحبعام و تجزیه‌ی قلمرو اسرائیل (دوره‌ی انحطاط بنی اسرائیل)
۲۴۱	 نقشه‌ها
۲۴۷	 فهرست منابع
۲۵۵	 نمایه‌ی عمومی

پیش‌گفتار

می‌دانیم تعداد بسیار زیادی از پیامبران بزرگی که برای هدایت انسان‌ها مبعوث شده‌اند، از میان قوم بنی اسرائیل (یهود) برخاسته، نیز نقش بسیار مهمی را در تاریخ بنی اسرائیل ایفا کرده‌اند. همچنین از میان اقوام باستانی که نامشان در قرآن آمده، از بنی اسرائیل بیش از هر قوم دیگری سخن رفته است؛ بیش‌تر بر همین اساس مسلمانان توجه خاصی نسبت به قوم بنی اسرائیل دارند و شاید دانستن تاریخ این قوم برای مسلمانان یک ضرورت باشد. خصوصاً تاریخ باستانی بنی اسرائیل، که آمیخته با زندگانی پیامبران بزرگی همچون: ابراهیم^(ع)، اسحاق^(ع)، یعقوب^(ع)، یوسف^(ع)، موسی^(ع)، هارون^(ع)، داود^(ع) و سلیمان^(ع) است و اینان، علاوه بر این که از چهره‌های درخشان تاریخ پیامبران محسوب می‌شوند، از برجسته‌ترین شخصیت‌های تاریخ بنی اسرائیل نیز به شمار می‌روند. متأسفانه، تاکنون کتابی مستقل برای استفاده‌ی پژوهشگران و علاقمندان به مطالعه‌ی تاریخ گذشته‌ی بنی اسرائیل از سوی محققین ایرانی و به زبان فارسی نوشته نشده است و معلوم نیست به چه دلیل مورد توجه و اهمیت قرار نگرفته‌اند. لذا چون، ضرورت تألیف چنین کتابی در جامعه‌ی ما احساس می‌شد، همین امر سبب و انگیزه‌ای شد، تا در فرصتی به دست آمده، پس از کوشش‌های مداوم شبانه‌روزی، کتابی را که هم

اکنون از نظر می‌گذرد از روی منابع اسلامی و غیراسلامی شناخته شده و معتبر تألیف و در دسترس عموم مردم عزیزم قرار دهم و امیدوارم که مطالعه‌ی آن سودمند و مفید واقع گردد. کتاب حاضر که حجمی متعادل و حدی متناسب دارد، تاریخ باستانی بنی اسرائیل را از آغاز تا تجزیه‌ی امپراطوری سلیمان^۲ به طور کامل بیان می‌کند. سعی شده است رویدادها به تفصیل بیان گردد. در این کتاب به قدر توانایی کوشیده‌ام؛ تا بر مبهمات تاریخ باستانی بنی اسرائیل روشنائی بخشم، هر چند که، به خوبی می‌دانم این اثر ناچیز نمی‌تواند خالی از خطا و لغزش باشد، لذا از عموم محققین و صاحب نظران انتظار دارم بعد از مطالعه‌ی کتاب با اظهار نظرهای منتقدانه‌ی خود، نگارنده را در جهت رفع نقایص آن کمک و یاری فرمایند.

وَإِذَا مَرَّوْا بِاللَّغْوِ مَرَّوْا كِرَامًا

مقدمه

بنی اسرائیل در تاریخ

قوم بنی اسرائیل که به اسامی مختلف عبرانیان و یهود هم خطاب می‌شوند، یکی از شاخه‌های نژاد سامی است. اجداد این قوم تقریباً شش هزار سال پیش از این، ابتدا در عربستان به صورت چادرنشینی و دامداری روزگار می‌گذراندند. بعدها به جهت تغییرات آب و هوایی آن، جزیره‌العرب را ترک گفته، به فلسطین مهاجرت کردند و در آن سرزمین اسکان یافتند. تقریباً در اواسط قرن هفدهم قبل از میلاد مسیح، به خاطر قحطی فلسطین و به تقاضای یوسف^(۱) که در مصر به مقام وزارت رسیده بود و در آن هنگام که هیگس‌ها در مصر حکومت می‌کردند به آن کشور مهاجرت کرده، در منطقه‌ی گوشن اسکان یافتند و ماندگار شدند. در قرن شانزدهم قبل از میلاد مسیح، هیگس‌ها به وسیله‌ی قیام مردم مصر از آن کشور اخراج شدند و بعد از آن فراعنه زمام امور مصر را به دست گرفتند. فراعنه به دلایلی با بنی اسرائیل بدرفتاری کرده، آن‌ها را مورد آزار و اذیت خود قرار دادند. در تاریخ «۱۲۲۰» قبل از میلاد مسیح، ناگزیر به رهبری موسی^(۲) شبانه از مصر

گریختند و پس از گذر از دریای سرخ وارد شبه جزیره ی سینا شدند و برای مدتی کوتاه در اطراف کوه سینا مستقر شدند و در این کوه موسی^(ع) به دریافت تورات نایل گردید. بعد از دریافت تورات، قصد مهاجرت به فلسطین، سرزمین آبا و اجداد خود نمودند. اما در نزدیکی مرزهای آن به دلیل ترس از ساکنان فلسطین از دستور موسی^(ع) مبنی بر حمله و تصرف آن سرپیچی و از ورود به فلسطین امتناع کردند. در نتیجه، خداوند آن‌ها را به مدت چهل سال در اطراف و اکناف فلسطین به تیه و سرگردانی دچار ساخت، تا بعد از چهل سال سرگردانی در اطراف فلسطین سرانجام در ناحیه ی شرقی رود اردن مستقر شدند. آن گاه موسی^(ع) وفات یافت و بعد از او، یوشع، رهبری ایشان را عهده دار شد. یوشع با حمله ای برق آسا فلسطین را تسخیر کرد و در میان بنی اسرائیل تقسیم نمود. بعد از استقرار در فلسطین ابتدا جامعه ای را تشکیل داده، به هدایت یوشع روزگار گذرانیدند. بعد از وفات یوشع، تقریباً به مدت یک قرن نیز به هدایت قضات رهنمون شدند.

در حدود «۱۰۵۱» قبل از میلاد مسیح، به فکر تشکیل سلطنت افتادند و از سموئیل خواستند، تا برای آن‌ها پادشاهی برگزیند. سموئیل، شائول (طالوت) را به عنوان پادشاه بنی اسرائیل برگزید. در واقع شائول بنای سلطنت را در میان بنی اسرائیل برپا داشت و به عنوان اولین پادشاه بنی اسرائیل زمام امور آن‌ها را به دست گرفت. داود^(ع) پادشاهی بنی اسرائیل را قدرتمند کرد و حدود آن را وسعت بخشید و سلیمان^(ع) نیز آن را ثروتمند ساخت و معبد و پرستشگاهی برای آن‌ها در اورشلیم بنا نهاد. دولت اسرائیل بیش از سه پادشاه به خود ندید. بعد از فوت سلیمان^(ع) به دلیل اختلافات درونی خود به دو دولت یهودا و اسرائیل تجزیه شد. دولت اسرائیل تقریباً دو قرن استقلال

خود را حفظ کرد و نهایتاً در تاریخ «۷۲۲» قبل از میلاد مسیح، به دست آشوریان منقرض شد و سکنه‌ی آن اسیر و به آشور برده شدند و بعد از آزادی در ممالک شرق از جمله ایران پراکنده گشته و به مرور با مردمان شرق درآمیختند. اما دولت یهودا هم در حدود سه قرن و نیم دوام یافت و عاقبت در سال «۵۸۶» قبل از میلاد مسیح، به دست بابلیان سرنگون گشت و پایتخت و معبد مقدس آن ویران و ساکنان آن دولت نیز به اسارت بابل برده شدند.

در تاریخ «۵۳۸» قبل از میلاد مسیح، کوروش پادشاه ایران بر بابل فایق آمد و بنی اسرائیل را پس از چهل و هفت سال اسارت از بابل آزاد ساخت. بعد از آزادی برخی از بنی اسرائیل در مشرق پراکنده شدند و برخی هم مجدداً برای تجدید حیات ملی خود به فلسطین بازگشتند و به کمک مالی دولت ایران شروع به بنای اورشلیم و معبد مقدس آن کردند. در تاریخ «۵۱۵» قبل از میلاد مسیح، بنی اسرائیل مجدداً استقلال خود را در زمان داریوش کبیر پادشاه ایران باز یافتند و دولت یهودیه را تشکیل دادند و یک حکومت مذهبی به وجود آوردند، که به وسیله‌ی روحانیون بنی اسرائیل اداره می‌شد. در سال «۷۰» میلادی این بار رومیان بر بنی اسرائیل تاختند و با کمال قساوت، شهر اورشلیم و معبد آن را با خاک یکسان کردند و عده‌ی بسیاری را طعمه‌ی شمشیر خود ساختند و جمعی را هم به اسارت روم بردند و تعداد بسیاری از اسرائیلیان نیز از فلسطین متواری شدند و به بابل، ایران، عربستان، سواحل آسیای صغیر، اطراف مدیترانه، مصر، شمال آفریقا و شبه جزیره‌ی اسپانیا مهاجرت کردند و بدین‌گونه در اطراف و اکناف جهان پراکنده شدند.

در نیمه‌ی دوم قرن نوزدهم میلادی دور هم جمع شدند، تا به پراکندگی خود چاره‌ای بیندیشند. در نتیجه با هدف استقلال دوباره، یک نهضت

سیاسی به نام صهیونیسم را بنیاد نهادند و برای تحقق هدف خود فعالیت گسترده‌ای را شروع کردند. در تاریخ «۱۸۹۷» در نخستین کنگره‌ی صهیونیسم که در شهر بال سوئیس برپا شد، موادی از تأسیس کانون ملی یهود در فلسطین را به تصویب رساندند که در واقع ایجاد دولتی یهودی در قسمتی از خاک فلسطین بود. در تاریخ «۱۹۱۷» میلادی، انگلیس اعلامیه‌ی معروف «بالفور» را صادر کرد و در آن تأسیس کانون ملی یهود را در فلسطین با حسن نظر تلقی و حمایت خود را از آن اعلام کرد. در تاریخ «۱۹۲۰» میلادی، که فلسطین رسماً به قیومیت انگلیس درآمد، وسایل و موجبات مهاجرت و اسکان یهودیان را از سراسر دنیا به فلسطین فراهم ساخت و سپس انگلیس شروع به تشویق مهاجرت یهودیان به فلسطین نمود، تا بدین وسیله راه را برای ایجاد دولت یهودی در فلسطین هموار کند. بعد از آن فلسطین محل مهاجرت یهودیان گردید، طوری که در مدت بیست سال بیش از یک میلیون نفر از یهودیان پراکنده جهان تحت حمایت انگلیس به امید استقلال دوباره به آن سرزمین مهاجرت کردند، تا پایه و اساس حیات جدیدی را برای خود در آن جا طرح‌ریزی کنند.

در تاریخ «۱۹۴۷» میلادی، که انگلیس احساس کرد زمینه‌ی لازم برای تشکیل یک دولت یهودی در فلسطین آماده شده است، با کمک امریکا طرحی در سازمان ملل متحد به تصویب رساند، که به موجب آن یک قسمت از خاک فلسطین به قوم یهود اختصاص یافت. در تاریخ «۱۹۴۸» میلادی، انگلستان به قیومیت خود خاتمه داد و از فلسطین خارج شد. بلافاصله بعد از خروج انگلیس از فلسطین و در شب چهاردهم ماه می «۱۹۴۸» میلادی، «بن‌گوریون» موجودیت دولت اسرائیل را در قسمتی از خاک فلسطین اعلام

داشت و خود وی نیز به عنوان اولین نخست وزیر دولت اسرائیل منصوب شد. شوروی و امریکا هم اولین کشوری بودند، که موجودیت آن را به رسمیت شناختند. بدین ترتیب در سال «۱۹۴۸» میلادی، با تأسیس دولتی به نام اسرائیل در قسمتی از خاک فلسطین به ادعای خودشان استقلال خود را بعد از نزدیک به دو هزار سال باز یافتند.

اما این ملیّت به قیمت دشمنی اعراب فلسطین و کشورهای دیگر عربی با اسرائیل تمام شد، و ظهور و شکل گیری مبارزات متعدد خونین اعراب فلسطین با اسرائیل و بالاخره وقوع جنگ های اعراب و اسرائیل را در پی داشت. این خصومت و دشمنی میان طرفین تا به امروز ادامه دارد و اگر حمایت های همه جانبه ی امریکا و انگلیس و دیگر کشورهای غربی نبود، قطعاً اعراب، اسرائیل را از بین می بردند.

اعراب فلسطین معتقدند، که تمامی این سرزمین به دلیل مالکیت تاریخی و طولانی، متعلق به آنهاست و یهودی ها با حيله و نیرنگ و با کمک حامیان غربی خود زمین های آنها را غصب کرده اند. در مقابل یهودیان نیز، فلسطین را سرزمین آبا و اجدادی خود می دانند و با استدلال به چند روایت از تورات ادعا دارند که خداوند این سرزمین را به آنها وعده داده است، بنابراین فلسطین متعلق به آنهاست.

جایگاه بنی اسرائیل در تاریخ

بی شبهه قوم بنی اسرائیل از زمان موجودیت خود دست کم تا سال «۷۰» میلادی، یکی از سهامداران تاریخ محسوب می شود، چون تاریخ آنها درآمدی بر تاریخ مسیحیت کاتولیک روم و مسیحیت پروتستان بود، که از

ادیان غرب به شمار می‌رود. اما از زمانی که اورشلیم در سال هفتاد میلادی، توسط رومی‌ها ویران شد و موجب پراکندگی طولانی بنی‌اسرائیل در سرتاسر دنیا گردید، بعد از آن کم‌کم جایگاه والای خود را از دست داد و از تاریخ محو گردید.

منابع تاریخ گذشته‌ی بنی‌اسرائیل

از منابعی که تاریخ گذشته‌ی قوم بنی‌اسرائیل را بیان می‌کند، نخست کتاب مقدس ایشان یعنی مجموعه‌ی کتب «عهد عتیق» است. از میان اقوام ملل قدیم، قوم بنی‌اسرائیل، تنها ملتی است که تاریخ گذشته‌ی آن به صورت مکتوب باقی مانده است. عهد عتیق، یک سند کامل از تاریخ و حوادث مربوط به بنی‌اسرائیل از ابتدای تاریخشان تا تولد عیسی^(ع) است، و به وسیله‌ی مورخان عبری به رشته‌ی تحریر درآمده است و اصولاً برای مورخی که درباره‌ی تمدن سریانی به پژوهش می‌پردازد منبع مهمی به حساب می‌آید، چرا که تا به امروز اسناد به دست آمده از کاوش‌های باستان‌شناسی، قسمت عمده‌ی روایات تاریخی عهد عتیق را به اثبات رسانده است.

بسیاری از حوادث و رویدادهای مهم تاریخ گذشته‌ی بنی‌اسرائیل در قرآن آمده است. از این‌رو مورخ مسلمان برای پژوهش در تاریخ باستانی بنی‌اسرائیل، قرآن را هم از منابع مهم خود به حساب می‌آورد. البته ذکر این نکته لازم است که قرآن به هیچ وجه یک کتاب تاریخ نیست، ولی بیان حوادث گذشته‌ی بنی‌اسرائیل در آن جنبه‌ی تاریخی دارد. برای مورخ مسلمان، قرآن متقن‌ترین منابع تاریخی محسوب می‌شود.

مآخذ دیگری که تاریخ قدیم بنی اسرائیل را روشن می سازد، کتیبه هایی است که در اثر حفاریات و کاوش های باستان شناسی در اراضی ایران، بین النهرین، مصر، اردن و فلسطین به دست می آید و از روی آنها می توان تاریخ گذشته ی بنی اسرائیل را مشخص ساخت.

اخبار و روایات و کتبی که از مورّخین قدیم بنی اسرائیل، روم، یونان و مصر در دسترس وجود دارد، از منابع دیگر تاریخ قدیم بنی اسرائیل هستند.

علی شاهمرادی

زنجان

بیست و نهم / فروردین / ۱۳۸۲